

1. Referentie

Referentie	Siongers, J. & Kavadias, D. (2000). <i>Proeve(n). van politiek</i> . Brussel: Labor, Koning Boudewijnstichting en P&V-fonds.
Taal	Nederlands
ISBN	2-8040-1535-1
Publicatievorm	Boek

2. Abstract

Het fonds P&V tegen de sociale uitsluiting van jongeren, beheerd door de Koning Bouwdewijnstichting, heeft van 1997 tot 2000 een uniek project opgezet. Een 90-tal Belgische jongeren, van 17 tot 23 jaar – een staal van de Belgische jeugd van die leeftijd – werd verenigd in een jongerenparlement. Dit kreeg reële financiële middelen, bij de 12 miljoen Belgische frank, om te strijden tegen de sociale uitsluiting van jongeren. De parlementariërs konden beslissen welke vorm van uitsluiting ze prioritair wilden aanpakken, op welke manier ze dat wilden doen en aan welke criteria de concrete projecten moesten beantwoorden. Zij beslisten autonoom over de keuze van de projecten en hun betoelaging.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Andere
Trefwoord(en)	Democratisch burgerschap, participatie, politiek, politieke competentie, politieke socialisatie, sociale uitsluiting

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Dimo Kavadias & Jessy Siongers Onderzoeksgroep TOR Vakgroep Sociologie VUB Pleinlaan 2 1050 Elsene Tel: 02/ 629 20 24 Fax: 02/ 629 30 52 torgroep@vub.ac.be http://www.vub.ac.be/TOR

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Wat zijn de eventueel blijvende effecten van de participatie aan het project, op de democratische waarden en houdingen die verwant zijn met 'burgerschap', van de deelnemende jongeren? Wat verstaan jongeren precies onder de term 'sociale uitsluiting'?
Hypothesen	Jongeren winnen, door de participatie aan een parlementsprocedure, aan politieke maturiteit.

6. Methode

Onderzoeks-methode	Kwantitatief onderzoek, op basis van een vragenlijst met gesloten antwoorden Quasi- experimenteel opzet: Dezelfde lijst werd twee keer afgenomen, één keer voor het parlement van start ging en de tweede keer een jaar na de feiten. Daarbij werd een controlegroep bevraagd, die niet deelnam aan het parlement. De controlegroep is zo samengesteld dat deze groep min of meer overeenstemt met de experimentele groep qua
--------------------	--

	opleiding, studieniveau en geografische spreiding. Kwalitatief onderzoek: observaties van zowel de plenaire zittingen van het jongerenparlement als de zittingen van de commissie. Deze observaties werden aangevuld met open vragen in de enquête en een aantal mondelinge interviews.
Onderzochte groep	Steekproefkader van de in 1998 geselecteerden: Vlaanderen: 45 Wallonië: 40 Student: 64 Werkend: 9 Mannen: 43 Vrouwen: 42 Belgen: 68 Niet- Belgen: 17 Steekproefkader geselecteerden 2000 Vlaanderen: 31 Wallonië: 24 Student: 43 Werkend: 6 Werkloos: 3 Mannen: 31 Vrouwen: 24 Belgen: 42 Niet- Belgen: 11
Bereik	Nationaal (België)

7. Resultaten

1. Socio-economische achtergronden, mediavoorkeur, cultuurparticipatie en participatie aan het verenigingsleven	Sociaal- economische achtergrond: De ouders van de jongparlementariërs zijn duidelijk hoger opgeleid. Meer dan de helft van de ouders van de deelnemende jongeren werkt als loontrekkende, jongeren waarvan de ouders werkloos zijn, zijn ondervetegenwoordigd. Dit kan er op wijzen dat juist jongeren uit dit soort gezinnen niet werden bereikt voor dit experiment. Voor een project dat sociale uitsluiting wil tegengaan lijkt dit toch een eerder teleurstellend resultaat. Media- en smaakculturen: De verschillende programma's en muziekstijlen konden worden teruggebracht tot vier smaakstijlen ((1)Entertainment; (2) Harde Muziek; (3) Dranouter of roots (folk en wereldmuziek en het journaal) (4) Dansmuziek). Men stelde vast dat de programma's en muziekstijlen onder de stijl 'Dranouter' het meest geapprecieerd werd. Men kan echter niet stellen dat deze jongeren uitsluitend de eerder intellectuele vormen van muziek en programma's verkiezen. Ze gaan bv. ook sneller op café of hun vrienden bezoeken dan een museum bezoeken. De verschillen zijn in ieder geval niet indrukwekkend. Vrije tijd: Net zoals de doorsnee jongere verkiezen de jonge parlementariërs hun vrije tijd meer in te vullen met de zogenaamde ontspanningsactiviteiten dan met culturele activiteiten. Als men hen echter vergelijkt met de Belgische jeugd valt het op dat ze zich veel vaker dan andere jongeren toeleggen op die culturele activiteiten. Lidmaatschap van verenigingen: De parlementariërs zijn bijzonder actief in het verenigingsleven. Er is niemand nog nooit lid geweest van een organisatie. De meerderheid van de parlementariërs is lid van vier verenigingen of meer. In vergelijking met de Belgische jeugd is dat ontzettend veel. Een vrij hoog percentage is ook lid van politieke partijen of verenigingen. Dit is waarschijnlijk te wijten aan het feit dat jongeren die reeds actief zijn in politieke organisaties
---	---

	zich ook gemakkelijker aangesproken voelen tot het participeren aan een project zoals dat van parlementariër voor een dag. Na het project lijken jongeren aan bereidheid tot leiderschap gewonnen te hebben. Bovendien blijkt het aandeel van de jongeren dat zich vaak onzeker voelt over de eigen gedragingen meer dan gehalveerd te zijn. De meerderheid van de deelnemende jongeren stelt dat ze in staat zijn groepsbeslissingen te beïnvloeden, maar slechts een kwart stelt vaak zijn mening door te drukken in groepen. Ook het toekomstperspectief van de jongeren ondergaat een duidelijke wijziging tussen 1998 en 2000. Zij hebben een duidelijker, positiever, beeld over de toekomst dan voorheen.
Burgerschapsattitudes	Maatschappelijk vertrouwen In 1998 stelden we vast dat de jonge parlementariërs wantrouwig stonden ten aanzien van bepaalde maatschappelijke instellingen en diensten. Het gros van de instellingen en diensten heeft aan vertrouwen gewonnen in de periode 1998 – 2000. Vooral met betrekking tot instellingen stellen we een groeiend vertrouwen vast. Houdingen ten aanzien van politiek en democratie Bij de eerste meting in 1998 stelden we een zeker wantrouwen vast ten aanzien van het huidige politieke terrein. In de tweede bevraging komt hetzelfde beeld naar voor: de jongeren zijn kritisch ten opzichte van personen en instellingen, maar steunen de democratische principes. Een zekere mate van wantrouwen in bepaalde politici en aspecten van het politieke gebeuren betekent nog niet dat men aan het systeem van politieke van politieke besluitvorming zelf gaat twijfelen. De jonge parlementariërs hechten nu nog meer geloof aan het belang van hun eigen stem. Er is met andere woorden een grote politieke interesse. Het gelijkheidsstreven bij de jong-parlementariërs. Tussen de metingen in 1998 en 2000 merken we slechts een zeer geringe verschuiving op het vlak van etnocentrisme. Ook de visie op criminaliteit vertoont weinig opvallende verschuivingen. Aangaande de positie die de jong-parlementariërs innemen op de sociaal-economische breuklijn, merken we verschillen tussen 1998 en 2000. Bij de eerste bevraging twijfelde nog ruim een derde van de jongeren of het de opdracht was van de overheid om inkomensgelijkheid na te streven. Anno 2000 ziet twee derde van de jongeren hierin duidelijk een taak weggelegd voor de overheid. De jong-parlementariërs hebben een scherpere mening gevormd tijdens de afgelopen twee jaar. Men constateert vooral een meer bewuste plaatsing op de breuklijn. Ten slotte keek men naar utilitair individualisme. Bij de eerste meting bleek reeds dat de jong- parlementariërs zich zeer solidair opstellen en in 2000 is dit zeker niet anders. Negatieve burgerschapsattitudes Men stelt vast dat anno 2000 de permissiviteit voor bepaalde vormen van onwettelijk gedrag is toegenomen is bij de jongeren.
Sociale uitsluiting	Er is een duidelijke evolutie tussen 1998 en 2000. In 1998 stelden men vast dat vooral de visueel waarneembare vormen van uitsluiting ook daadwerkelijk het label van sociale uitsluiting meekregen van de parlementariërs (o.a. daklozen). Daklozen vormen volgens hen in 2000 de meest uitgesloten groep, maar bedelaars worden niet altijd meer als uitgesloten beschouwd. De jongeren zijn meer genuanceerd beginnen te denken over sociale uitsluiting. Zo wordt het 'ontberen van basisbehoeften' vaker als een vorm van uitsluiting beschouwd dan in 1998. De hoogste stijging noteerde men in een huis leven waarin 4 kinderen in één kamer slapen en voor mensen die hogere studies van hun kinderen niet kunnen betalen. Tijdens de eerste bevraging was het opvallend hoe sterk de structurele factoren als oorzaak van sociale uitsluiting werden beschouwd, terwijl men de interne factoren veel minder beschouwde. Vooral vooroordelen en discriminatie werden beschouwd als belangrijke oorzaken, terwijl luiheid en pech veel minder werden genoemd. In 2000 worden externe factoren veel minder en de interne factoren veel meer vernoemd.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

Siongers, J. & Kavadias, D. (2000). Les jeunes contre l' exclusion Bruxelles: Labor, La Fondation Roi Baudouin et Fonds P&V.

9. Beleidsaanbevelingen

Ja

10. Samenvatting

Een 90-tal jongeren hebben deelgenomen aan een uniek project van het fonds P&V tegen de sociale uitsluiting van jongeren, beheerd door de Koning Bouwdewijnstichting. Het project liep over een periode van 1997 tot 2000. Deze jongeren kregen de kans om deel te nemen aan een jongerenparlement dat 12 miljoen aan reële financiële middelen ter beschikking kreeg die de jongeren autonoom konden gebruiken voor projecten. Het onderwerp van deze politieke ervaring werd de sociale uitsluiting van jongeren. De parlementariërs konden beslissen welke vorm van uitsluiting ze eerst wilden aanpakken, op welke manier ze dat wilden doen en aan welke criteria de concrete projecten moesten beantwoorden.

De sociaal- economische achtergronden kan men als volgt samenvatten:

De ouders van de deelnemers zijn duidelijk hoger opgeleid dan wat men kan verwachten op basis van bevolkingsgegevens. Vaders met een betaalde job zijn vooral arbeiders en werkende moeders zijn voor een derde tewerkgesteld in de sociale sector. Dubbel zoveel vaders dan moeders een commerciële of managersfuncties hebben.

Opvallend is dat er geen werkloze moeders genoteerd werden. Van de vaders is 1% werkloos op het moment van de bevraging. Ook dit cijfer ligt lager dan bij de Belgische bevolking. Dit zou er op kunnen wijzen dat de jongeren (on)bewust de verkeerde informatie hebben gegeven over de arbeidssituaties van hun ouders. Het kan er echter ook op wijzen dat juist jongeren uit dit soort gezinnen niet werden bereikt voor dit experiment. Voor een project dat sociale uitsluiting wil tegengaan lijkt dit toch een eerder teleurstellend resultaat.

De media- en smaakculturen van de deelnemende jongeren zijn voor een groot deel van de groep dezelfde. Men kiest voor o.a. folk en wereldmuziek en het journaal boven entertainment. Hun vrije tijd vullen de jonge parlementariërs in met meer ontspanningsactiviteiten dan met cultuuractiviteiten. Toch valt het in de vergelijking met de Belgische jeugd opdat ze zich veel vaker dan anderen toeleggen op culturele activiteiten.

Een vrij hoog percentage is lid van politieke partijen of verenigingen. Dit is waarschijnlijk te wijten aan het feit dat jongeren die reeds actief zijn in politieke organisaties zich ook gemakkelijker aangesproken voelen tot het participeren aan een project zoals dat van parlementariër voor een dag. De parlementariërs zetten zich ten slotte meer in voor vrijwilligerswerk dan andere jongeren.

De hypothese 'Jongeren winnen, door de participatie aan een parlamentsprocedure, aan politieke maturiteit' blijkt te kloppen. Jongeren worden kritischer ten aanzien van personen en instellingen, maar blijven de democratische principes steunen. Een zekere mate van wantrouwen in bepaalde politici en aspecten van het politieke gebeuren betekent nog niet dat men aan het systeem van politieke van politieke besluitvorming zelf gaat twijfelen. Het geloof in het belang van stemmen en verkiezingen was er al in 1998 en blijft ook nu bestaan. De jonge parlementariërs hechten nu nog meer geloof aan het belang van hun eigen stem.

Er is met andere woorden een grote politieke interesse. Dit blijkt ook uit het feit dat bijna twee derde van de parlementariërs zo goed als dagelijks het politieke nieuws volgt via radio, TV of krant.

In de stellingen in verband met etnocentrisme stelt men, zowel in 1998 als in 2000, een grote verdraagzaamheid vast. Ook de visie op criminaliteit vertoont opvallend weinig verschuivingen. Het toepassen van de doodstraf of castratie krijgt in 2000 nog minder steun of wordt sterker afgewezen dan in 1998. Daarentegen wijzen iets meer jongeren het recht op een eerlijk proces. Tenslotte lijken in 2000 meer parlementariërs zich niet schuldig te voelen bij het doden van een inbreker.

Er zit een evolutie in wat jongeren verstaan onder de term 'sociale uitsluiting'. Tijdens de eerste bevraging was het opvallend hoe sterk de structurele factoren als oorzaak werden beschouwd, terwijl men de interne factoren veel minder beschouwde als een oorzaak van sociale uitsluiting. Vooral vooroordelen en discriminatie werden beschouwd als belangrijke oorzaken van sociale uitsluiting, terwijl luiheid en pech veel minder werden genoemd. In 2000 stelden we vast dat de externe factoren veel minder en de interne factoren veel meer worden vernoemd.

In besluit kan men stellen dat de jongeren, ook door het ouder worden aan maturiteit gewonnen hebben, maar eveneens veel van het experiment geleerd hebben.